

PRESENTACIÓ

Aquest volum conté la major part de les comunicacions presentades a les jornades que anomenarem “Cinquanta anys de ciència i tècnica a Catalunya; entorn de l’activitat científica d’Esteve Terradas (1883-1950)”, que tingueren lloc a la seu de l’Institut d’Estudis Catalans, a Barcelona, els dies 27 i 28 de setembre de 1984. Les jornades constituïren la celebració del centenari de la naixença del destacat físic, matemàtic i enginyer català, Esteve Terradas, des de la perspectiva de la història de la ciència. Es donava el cas, a més, que vint-i-cinc anys abans, el 1959, havia tingut lloc a Barcelona el IX Congrés Internacional d’Història de la Ciència, una fita important en la consolidació de l’escola catalana d’història de la ciència, de la qual fou fundador i pioner Josep M. Millàs i Vallicrosa. Hom inclogué en les sessions de les jornades un acte commemoratiu per a celebrar la coincidència, un acte que tingué lloc al Saló de Cent de l’Ajuntament de Barcelona el 27 de setembre, les intervencions al qual figuren en el present volum. Hom inclou al final, com a apèndix, un treball bibliogràfic sobre l’obra científica i tecnològica d’Esteve Terradas.

Però l’edició d’aquest llibre no respon únicament al fet de donar testimoni d’una reunió científica tinguda el 1984. Es tracta de posar a l’abast el treball de recerca d’una sèrie d’investigadors joves que dediquen llurs esforços a entendre i continuar enfortint una disciplina acadèmicament menys tinguda entre nosaltres, la història de la ciència i de la tècnica.

El món cultural en què vivim, tan dependent de la tecnologia com és, pretén sobreviure aclucant els ulls a la recerca científica no se sap encara per quins autèntics motius. Deu ésser una reminiscència d’èpoques obscures de la nostra tradició cultural? Déu ésser, simplement, una manca de perspectiva de futur? Deu ésser, en realitat, una ignorància pura i simple? Deu ésser finalment, una evidència del grau de desenvolupament de la colonització (tècnica i cultural) del nostre país?

El desenvolupament de les Jornades i l’edició d’aquest llibre han estat possibles gràcies a la col·laboració de diverses entitats. En primer lloc, l’Escola Tècnica Superior d’Enginyers Industrials de Barcelona (ETSEIB) i la Societat Catalana de Ciències reberen la proposta d’organització amb simpatia i calor.

L'Institut d'Estudis Catalans cedí els seus locals i ens ha donat tota mena de suport. Altres entitats han prestat una col·laboració material inestimable: en primer lloc, la Comissió Interdepartamental de Recerca i Innovació Tecnològica (CIRIT) de la Generalitat de Catalunya; també, l'àrea de Cultura de l'Ajuntament de Barcelona, el qual, a més, cedí el Saló de Cent per a l'acte commemoratiu esmentat; les jornades han rebut suport, a més, del Servei d'Ensenyament de la Diputació de Barcelona, l'Institut de Ciències de l'Educació de la Universitat Politècnica de Catalunya i l'Associació d'Enginyers Industrials de Catalunya. A totes elles hem d'expressar el nostre agraïment.

Les Jornades comptaren amb un comitè organitzador format per Guillem Lusa, Joan Masarnau, Antoni Roca i Josep M. Tura i Soterias. Participaren en el Comité Científic, juntament amb Lusa i Roca, Thomas F. Glick i José Manuel Sánchez Ron. Finalment, tal com ho reflecteix aquest volum, participaren en les Jornades investigadors en història de la física i de la tecnologia d'arreu de l'Estat espanyol, i comptaren amb la presència d'un investigador sobre temes científics hispànics de la Universitat de Boston. A tots ells el nostre reconeixement per llur imprescindible col·laboració.

Guillem Lusa, Antoni Roca
Barcelona, maig de 1987